

פרשת לך לך

ברית המילה

"ואברהם בן תשעים ותשע שנה בהמלו בשר ערלתו, וישמעאל בנו בן שלש עשרה שנה בהמלו את בשר ערלתו ... וכל אנשי ביתו נימולו אתו" (יז,א).

הרמב"ם במורה נבוכים בפרקי טעמי המצוות מטעים שני טעמים שונים למצוות המילה: "ואין המצוה הזו להשלמת חיסרון הבריאה, ואותו הנזק הגופני הנעשה באבר זה, הוא המטרה, אשר לא יתקלקל בו מאומה מן הפעולות שבהן יציבות האדם, ולא בטלה בה ההזרעה, אבל פחתה בה הלהיטות והתאוותנות המופרזים מכדי הצורך". הטעם הראשון עוסק ב"סור מרע" - המעטת התאוה.

ואילו הטעם השני כותב הרמב"ם: "ויש במילה לדעתי עוד ענין אחר חשוב מאד, והוא שיהיו כל בעלי ההשקפה הזו, כלומר, סוברי ייחוד השם, להם סימן אחד גופני הכוללם, ולא יוכל מי שאינו מהם לטעון שהוא מהם, והוא נכרי. לפי שאפשר שיעשה כן כדי להשיג תועלת או להתנכל לאנשי הדת הזו, ומעשה זה לא יעשהו האדם בעצמו או בבנו אלא מתוך דעה ברורה, כי אין זו שריטה בשוק או כויה בזרוע, אלא דבר שהיה קשה מאד. וידוע גם ערך האהבה והעזרה המתפתחים בין בני אדם, אשר כולם באות אחד. והיא כעין הברית והמבטח, וכך המילה הזו, היא הברית אשר כרת אברהם אבינו על הדעה בייחוד השם. וכך, כל הנימול הרי הוא נכנס בברית אברהם ומתחייב בבריתו להיות בדעה על הייחוד להיות לך לאלוקים ולזרעך אחריו". כלומר, המילה מסמלת את השותפות של כלל ישראל.

דברים דומים לטעמו זה של הרמב"ם כותב בספר ה"חינוך": "משרשי מצוה זו, לפי שרצה השם יתברך לקבוע בעם אשר הבדיל להיות נקרא על שמו אות קבוע בגופם, להבדילם משאר העמים בצורת גופם כמו שהם מובדלים מהם בצורת נפשותם אשר מוצאם ומובאם איננו שוה ... ולא בראו שלם מבטן, לרמוז אליו כי כאשר תשלום צורת גופו על ידו, כן בידו להשלים צורת נפשו בהכשר פעולותיו".

בעל ספר "חרדים" - רבי אלעזר אזקרי מצפת, כותב: "אחרי שציוה ה' לאברהם על המילה, חזר ורמז לו: 'והיה לאות ברית ביני וביניכם', והיא מצוה שנית, תלויה בלב, שיעלה כל יום אדם על ליבו שהוא עבד חתום למלכו של עולם, ולא ימרוד בו ויחזיק עצמו לבן חורין, שכן מנהג העולם להיות האדון חותם את עבדו בהטבעת גושפנקא על בשרו כדי שתהא אימתו עליו". כלומר, אות הברית היא תוספת על המילה הנעשית בגוף האדם ואילו אות הברית נקבעת בלב האדם.

מקור: הרב יוסף זילברפרב שליט"א